

Tussen 'hoog'
en 'laag'

Traditioneel onderscheid:

- ★ Hoge / artistieke cultuur
- ★ Lage / massacultuur

Hoog vs. laag

4 DE NIEUWE ZWITZERLANDSE ALBERTUS VERHOEFF

Doktersroman

Liefdesmedicijn op de ZA-Poli

NIEUW
Compleet

Hoog vs. laag

Hoog vs. laag

Hoog vs. laag

Sterren op de Dansvloer

**Zondag 6 juli
in Bobbejaanland**

- optredens
- workshops
- een feestelijke parade
- en nog veel meer ...

surf naar www.bobbejaanland.be voor het volledige programma.

**Met: Martine, Eike, Nico, Roel, Dominique,
Anissa en Antony winnaar '08**

Bobbejaanland family park
't plezantste land

GRATIS naar Sterren op de Dansvloer in Bobbejaanland?
SMS "STER" naar 3447 en maak kans op een DUOTICKET
(max. 10/week, max. 5 berichten per deelnemer, actie tot 6 juli '09)

HET LAATSTE NIEUWS

vtm

Hoog vs. laag

EXCELSIOR
RECORDINGS

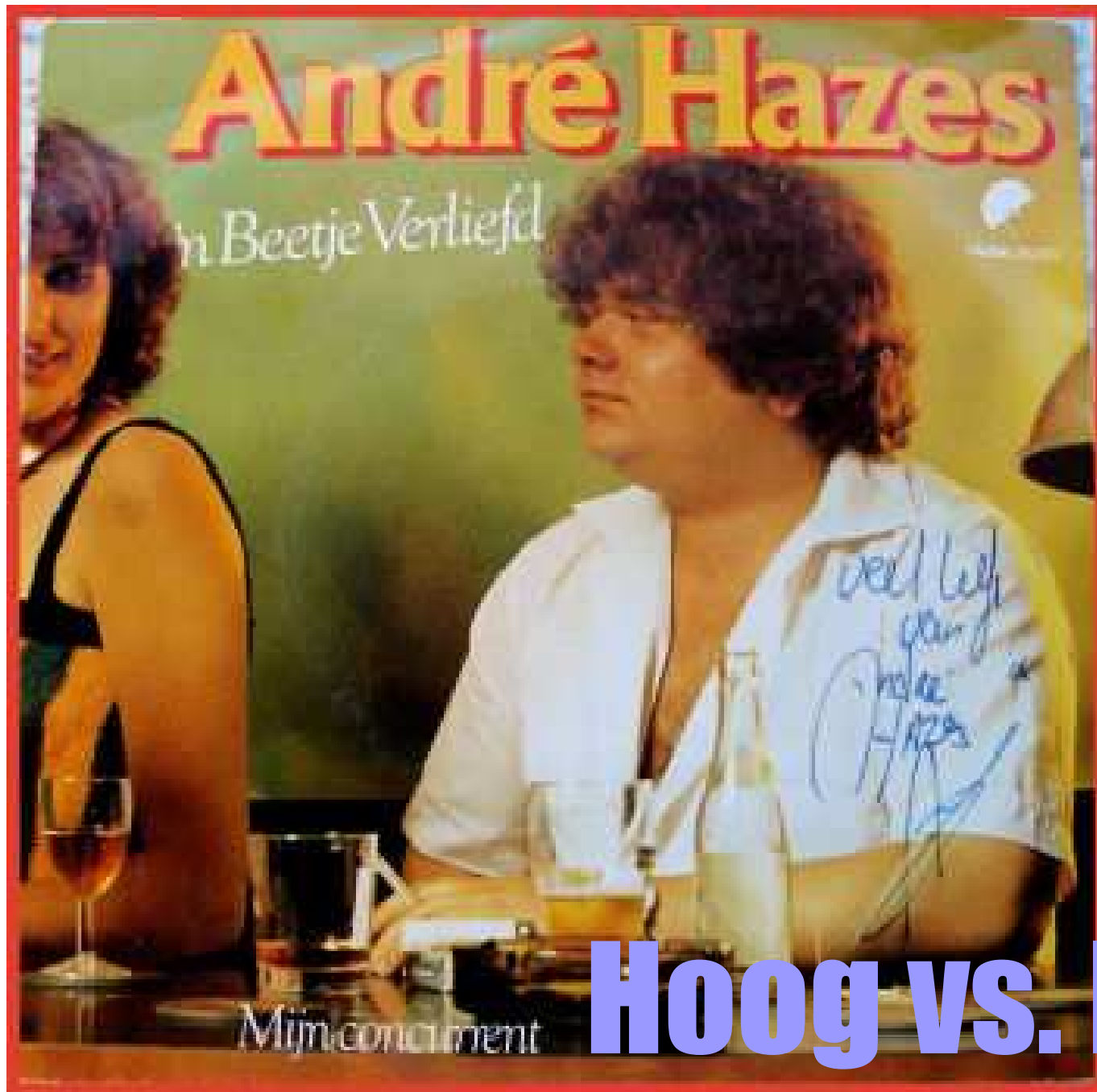
PRESENTS:

EXCEL96051

spinvis

Hoog vs. laag

Hoog vs. laag

Commodifisering

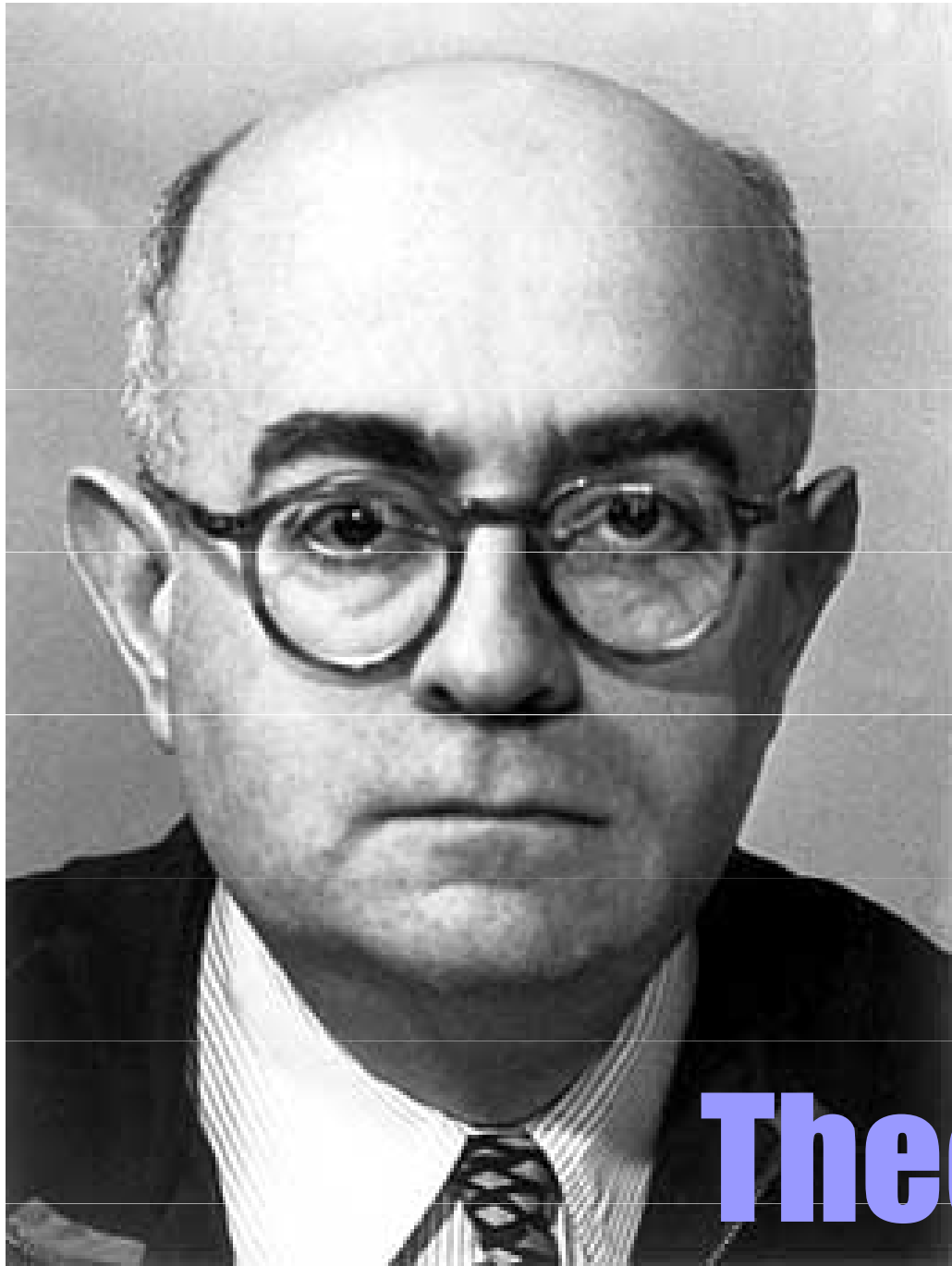
Commodificering

Commodificering

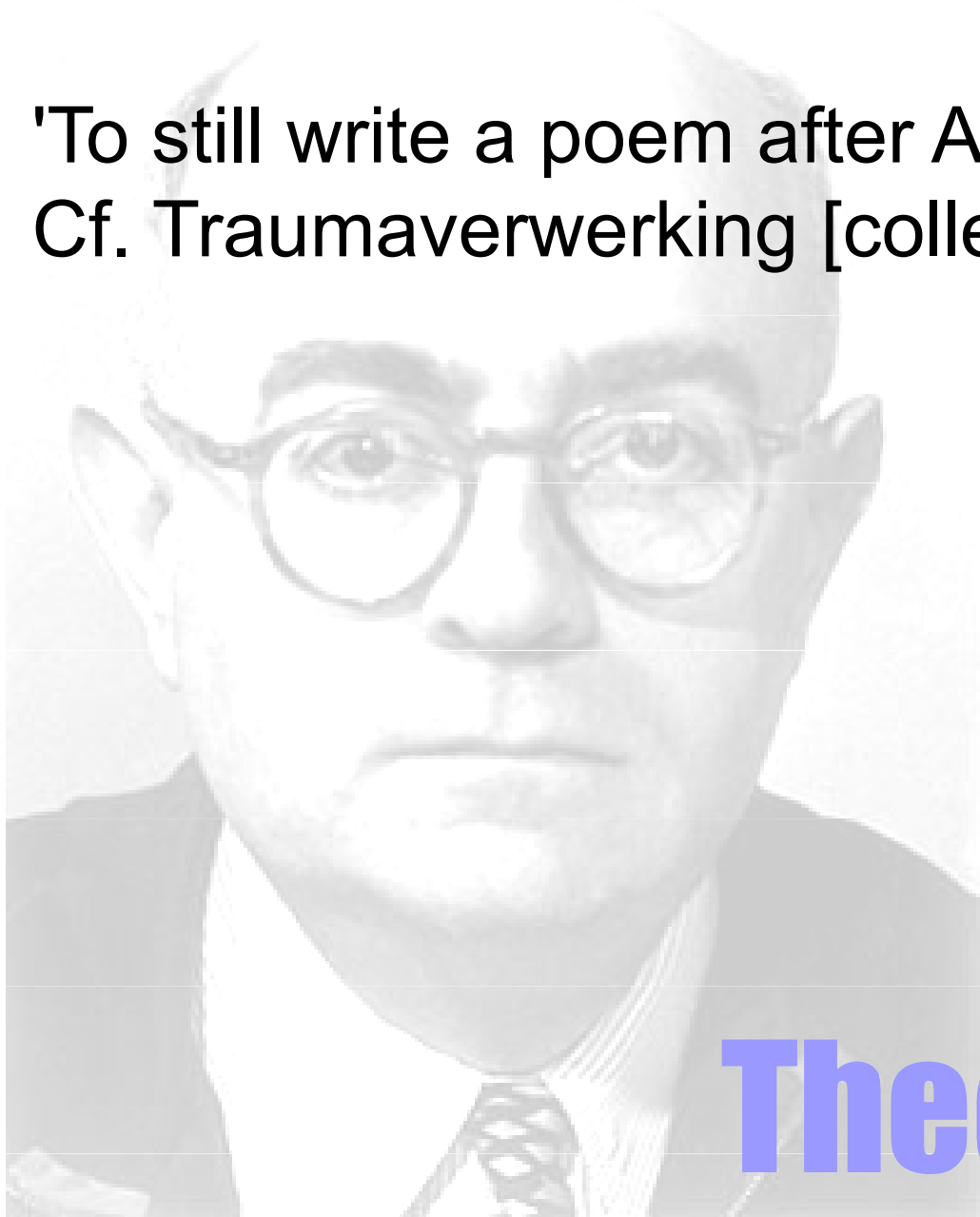

Commodificering

Theodor Adorno

'To still write a poem after Auschwitz is barbaric'
Cf. Traumaverwerking [college 9]

Theodor Adorno

hoge cultuur

artistieke cultuur

origineel

vervreemding

vernieuwing

actief

lage cultuur

massamedia

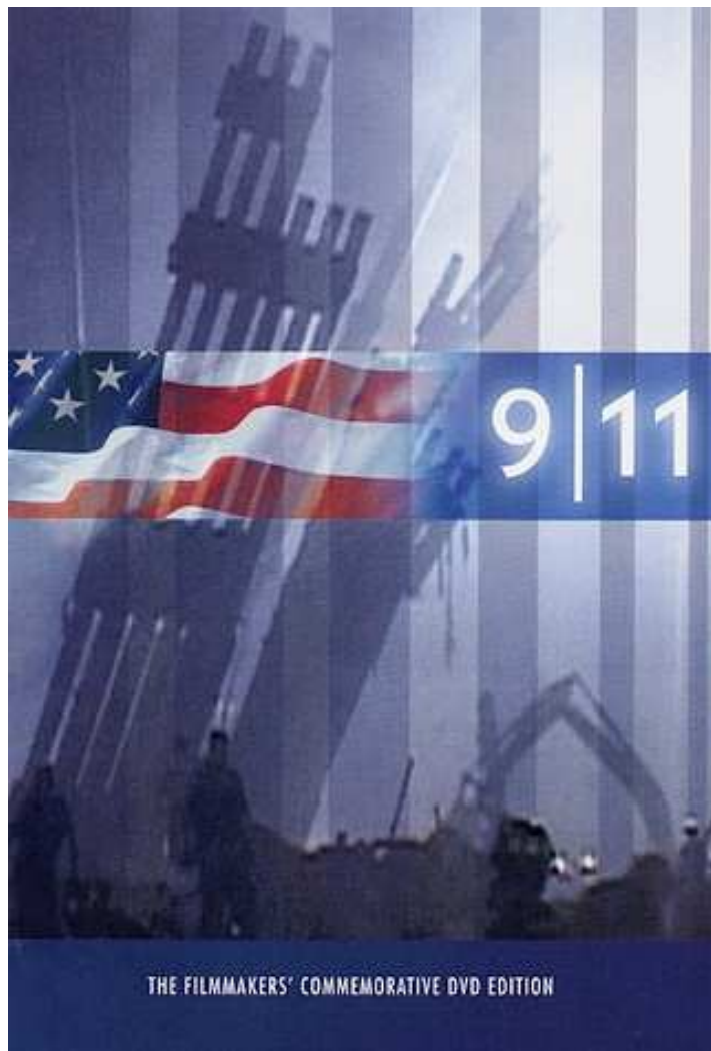
massaproductie

herhaling

standaardisering

passief

Theodor Adorno

Hoog vs. laag

Maar:

Is het onderscheid tussen hoog en laag houdbaar?

Hoog vs. laag

Maar:

Is het onderscheid tussen hoog en laag houdbaar?

★ Wederzijdse beïnvloeding hoog \leftrightarrow laag

★ Wat men als 'hoog' of 'laag' beschouwt, verandert

Hoog vs. laag

Maar:

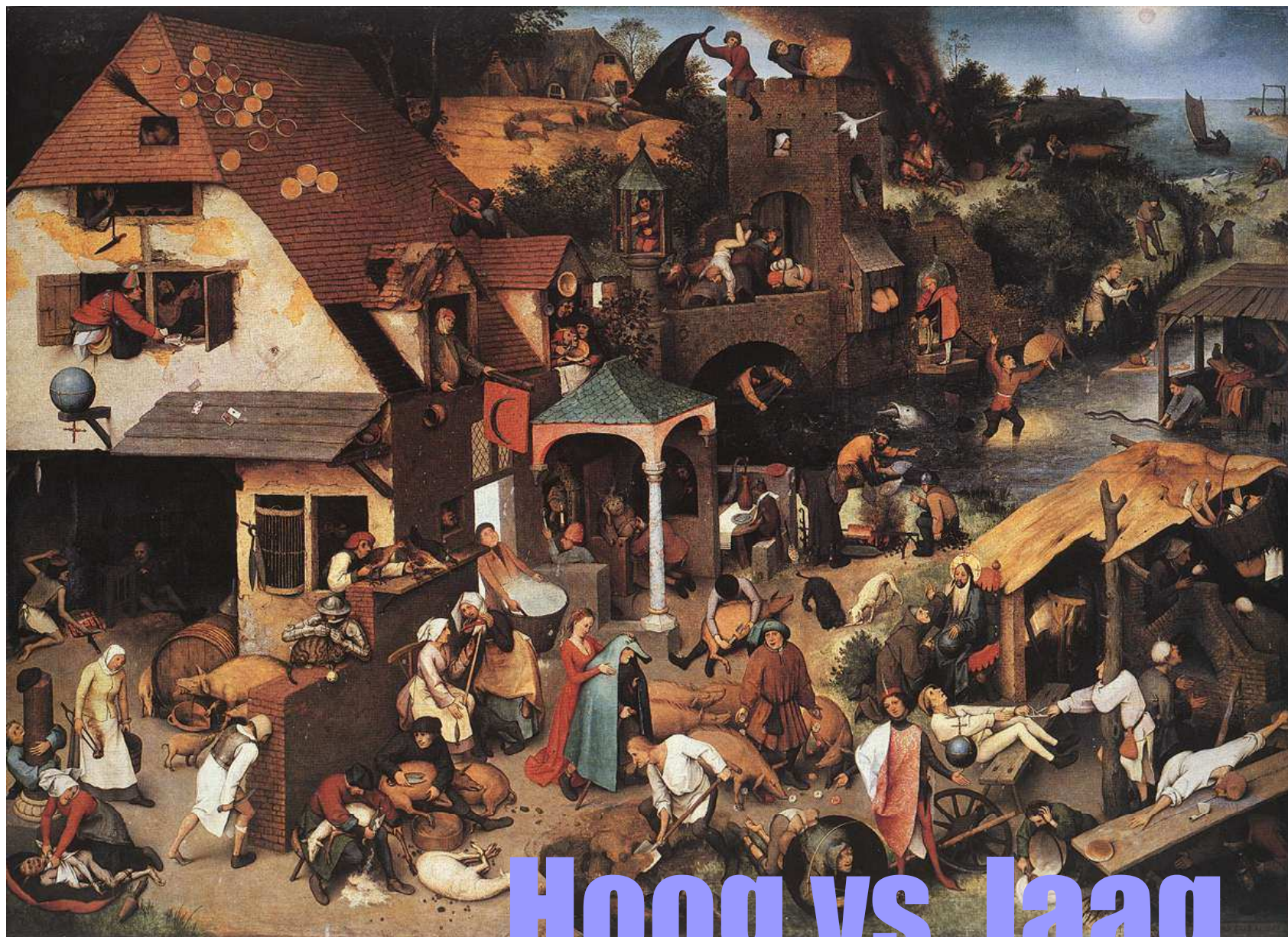
Is het onderscheid tussen hoog en laag houdbaar?

★Wederzijdse beïnvloeding hoog \leftrightarrow laag

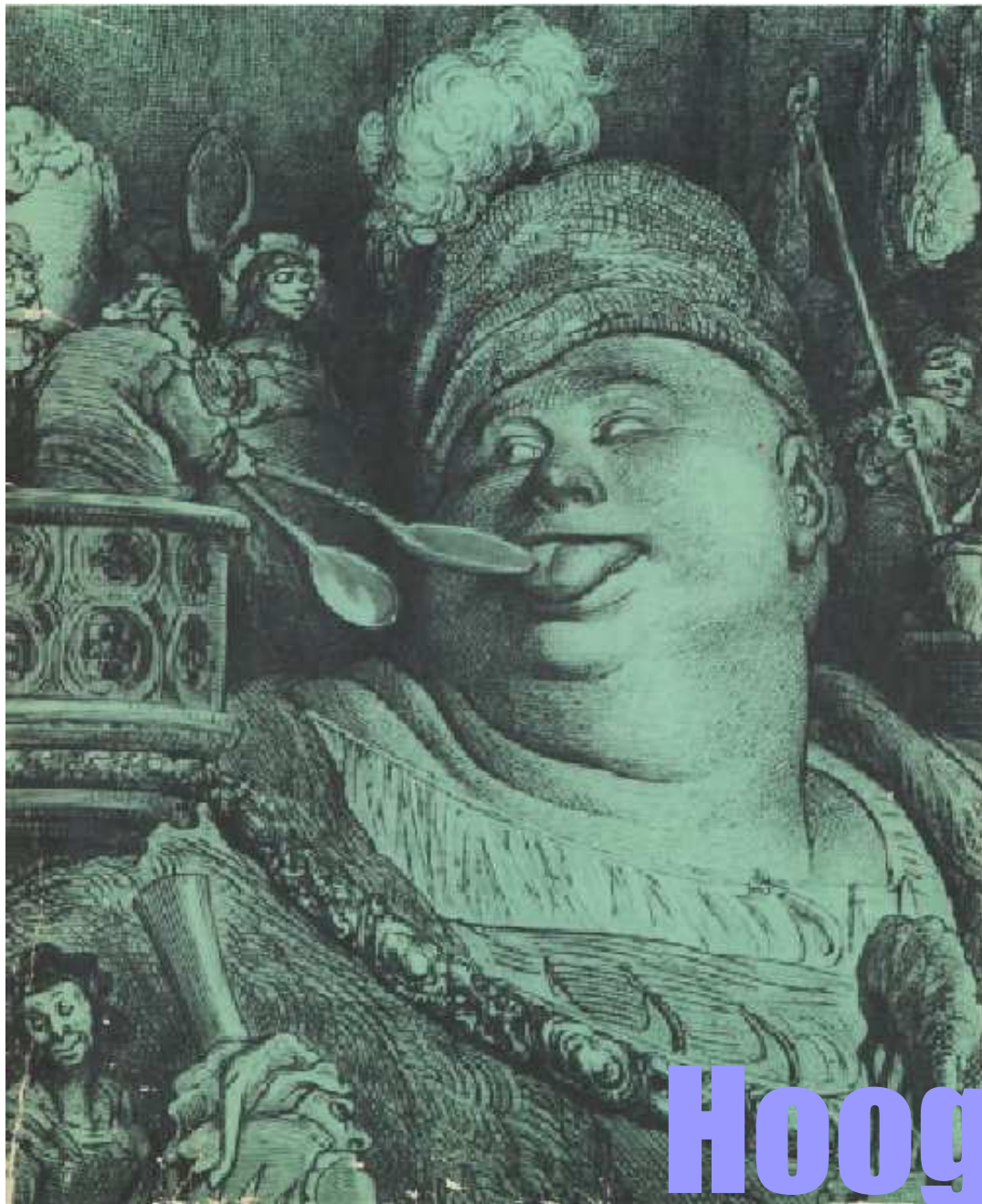
“[...] [het wordt] moeilijk een strak onderscheid te handhaven tussen ‘hoog’ en ‘laag’: ‘hoog’ heeft altijd iets van het ‘lage’ in zich, teert erop, absorbeert het (en vice versa).”

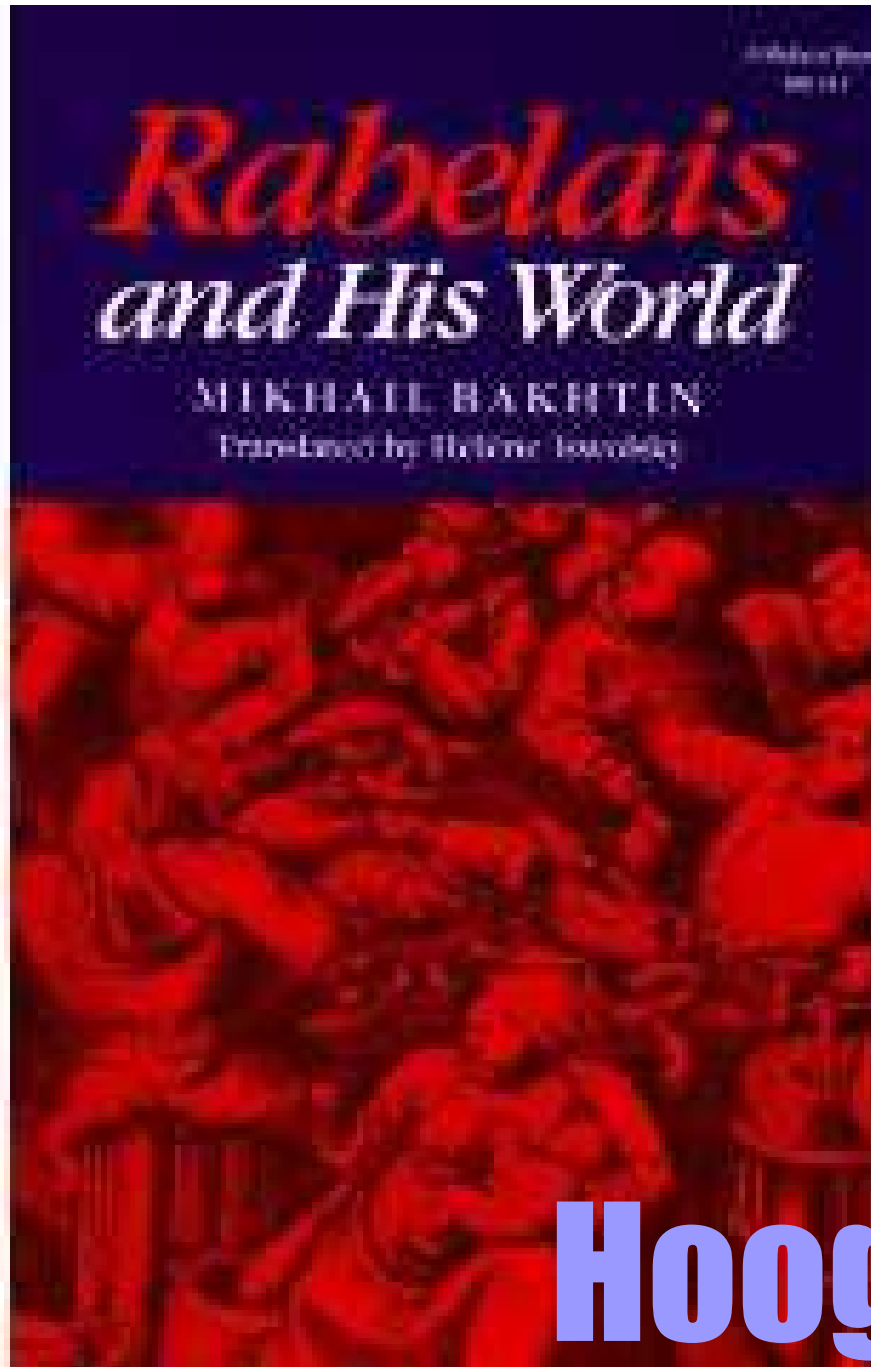
Hoog vs. laag

Hoog vs. laag

Hoog vs. laag

Hoog vs. laag

Maar:

Is het onderscheid tussen hoog en laag houdbaar?

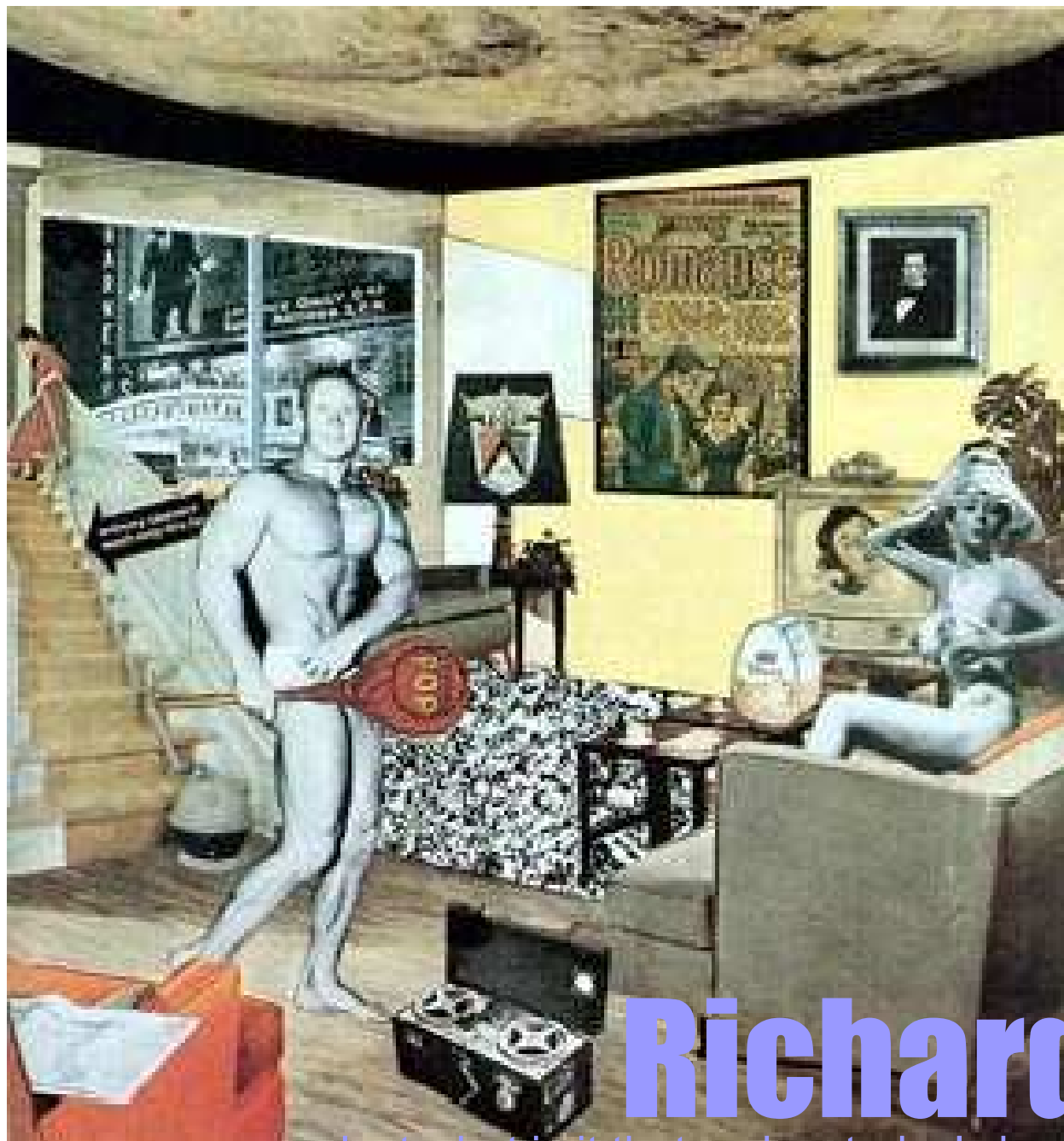
- ★ Wat men als 'hoog' of 'laag' beschouwt, verandert
 - ★ Bijv. de opera
 - ★ Bijv. Pop Art

Hoog vs. laag

Discussie over
"Low culture" en "High culture"
Sieb Posthuma
NRC Handelsblad
9 mei 2005

Richard Hamilton

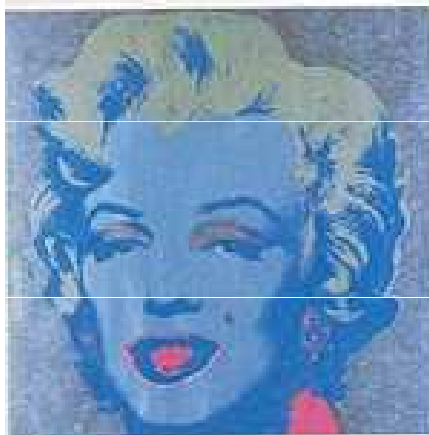
Just what is it that makes today's homes so different, so appealing?

Andy Warhol

Andy Warhol

Andy Warhol

Roy Lichtenstein

Maar:

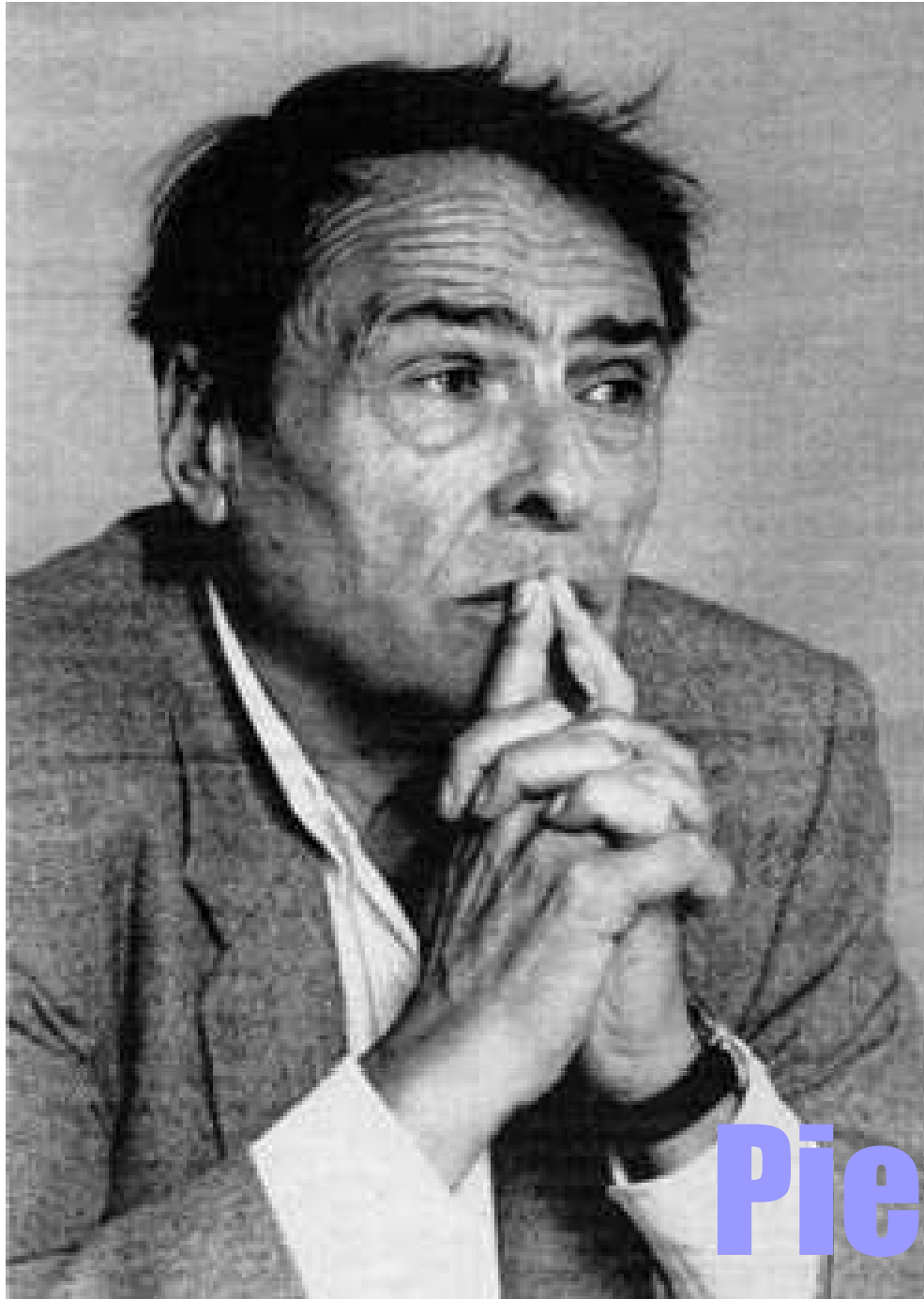
Is het onderscheid tussen hoog en laag houdbaar?

SOCIOLOGIE

★ Prestige wordt toegekend aan kunstwerken, ze zijn niet ,hoog' of ,laag' op zich

Hoog vs. laag

Pierre Bourdieu

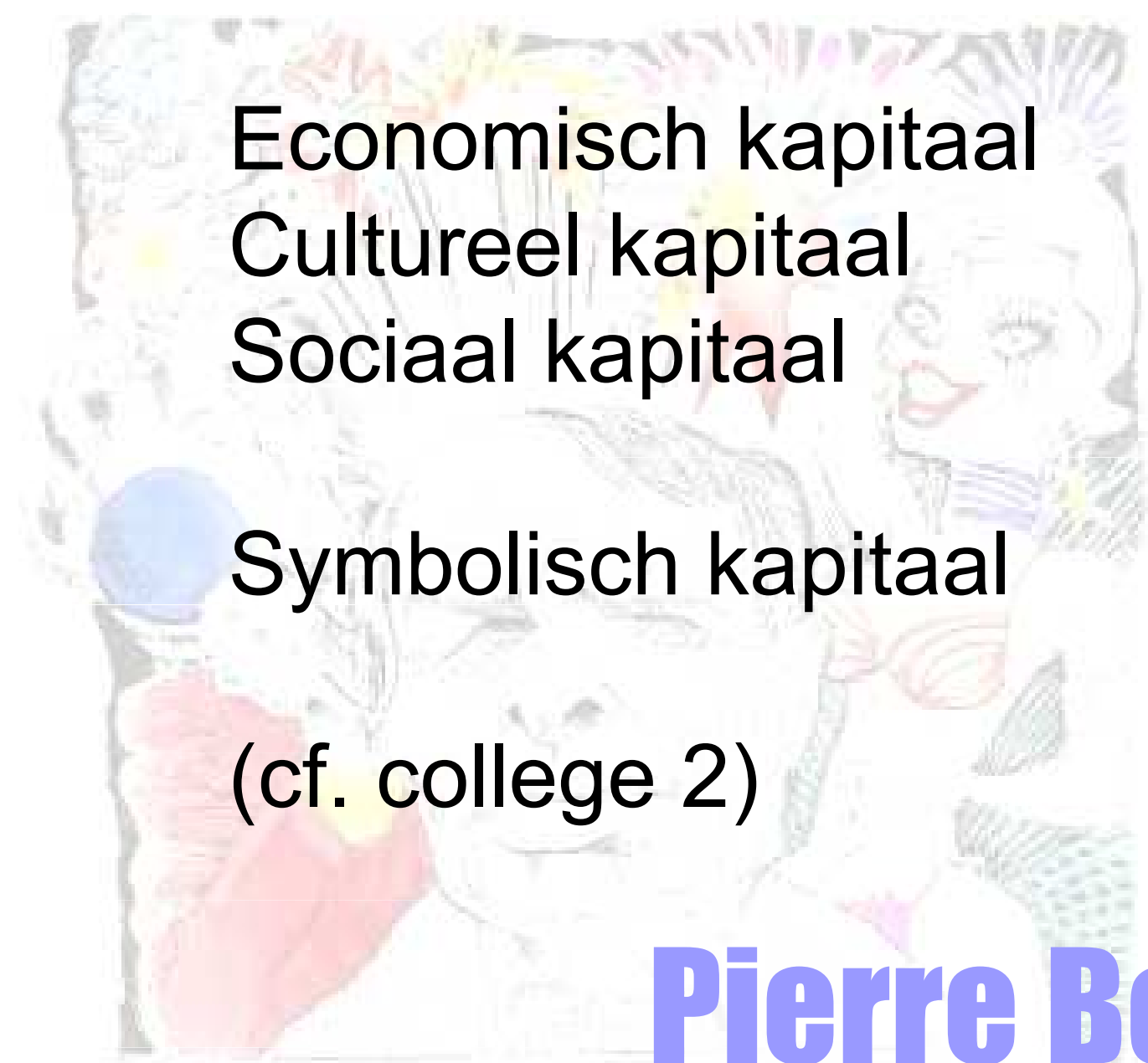

Pierre Bourdieu

Pierre Bourdieu

© Angier et al. 1994

Economisch kapitaal
Cultureel kapitaal
Sociaal kapitaal

Symbolisch kapitaal

(cf. college 2)

Pierre Bourdieu

p. 344-345

‘Samenvattend (...) kwaliteitsverschil.’

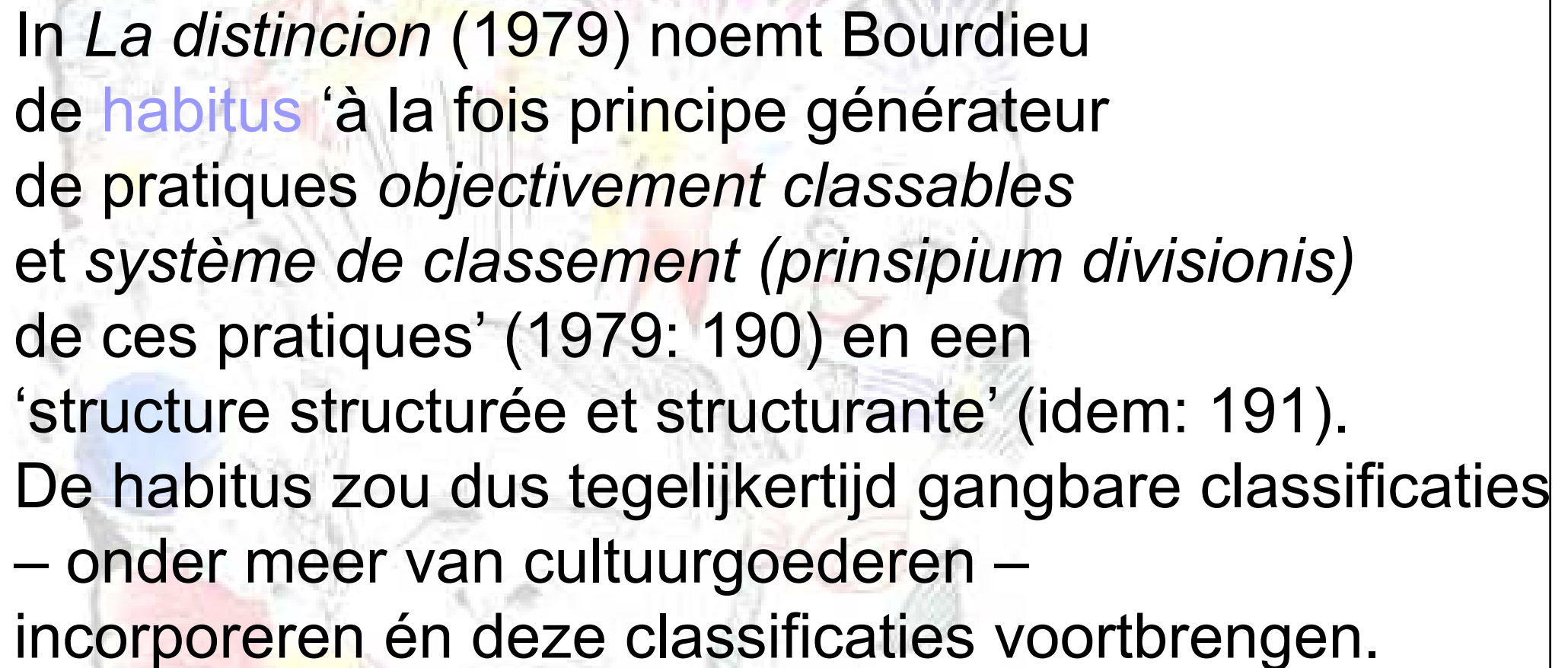
Pierre Bourdieu

Smaak
Distinctie

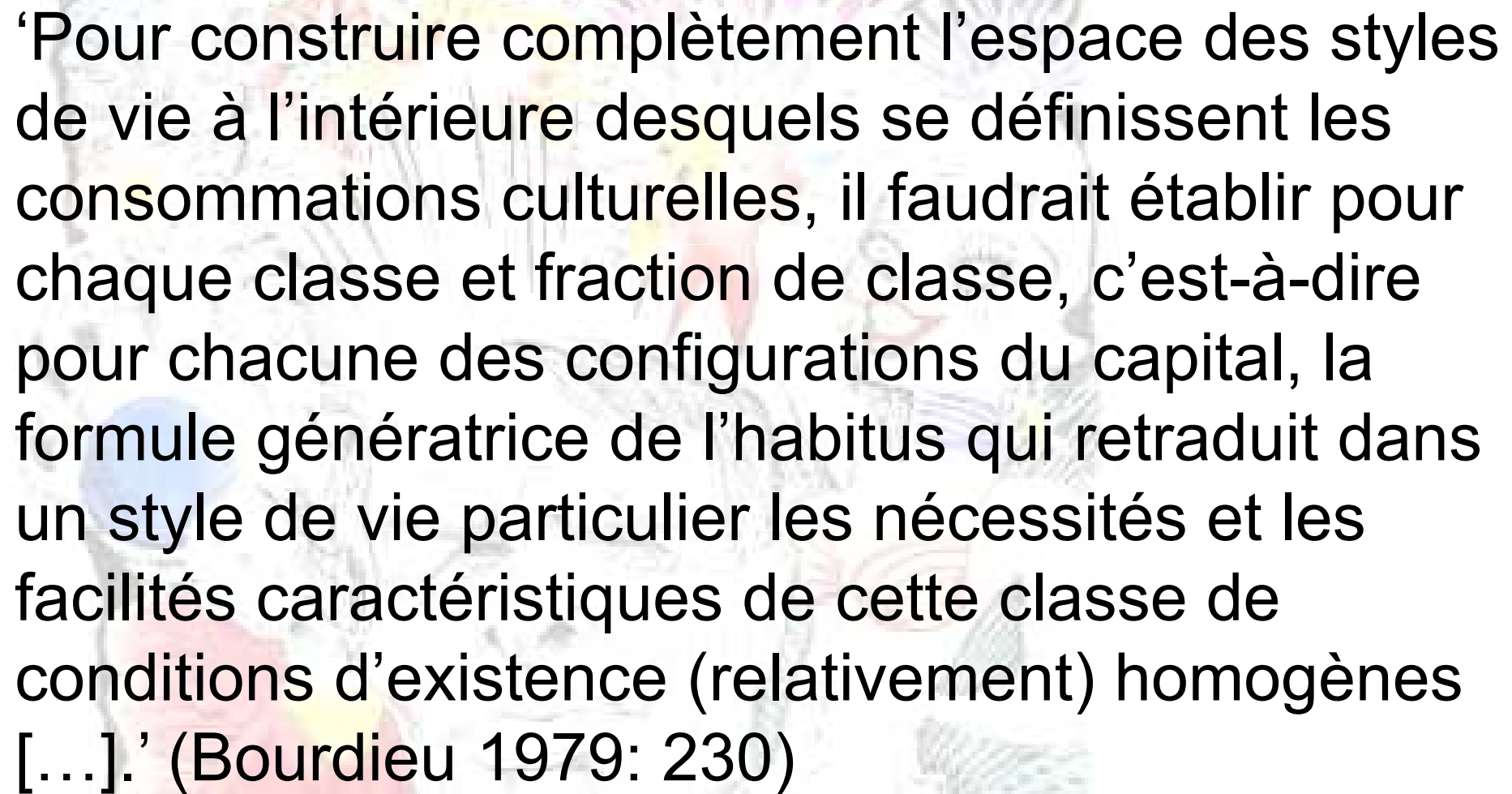
(cf. college 2)

Pierre Bourdieu

In *La distinction* (1979) noemt Bourdieu de **habitus** 'à la fois principe générateur de pratiques *objectivement classables* et *système de classement* (*prinsipium divisionis*) de ces pratiques' (1979: 190) en een 'structure structurée et structurante' (idem: 191). De habitus zou dus tegelijkertijd gangbare classificaties – onder meer van cultuurgoederen – incorporeren én deze classificaties voortbrengen.

Pierre Bourdieu

‘Pour construire complètement l’espace des styles de vie à l’intérieure desquels se définissent les consommations culturelles, il faudrait établir pour chaque classe et fraction de classe, c’est-à-dire pour chacune des configurations du capital, la formule génératrice de l’habitus qui retraduit dans un style de vie particulier les nécessités et les facilités caractéristiques de cette classe de conditions d’existence (relativement) homogènes [...].’ (Bourdieu 1979: 230)

Pierre Bourdieu

Kritiek?

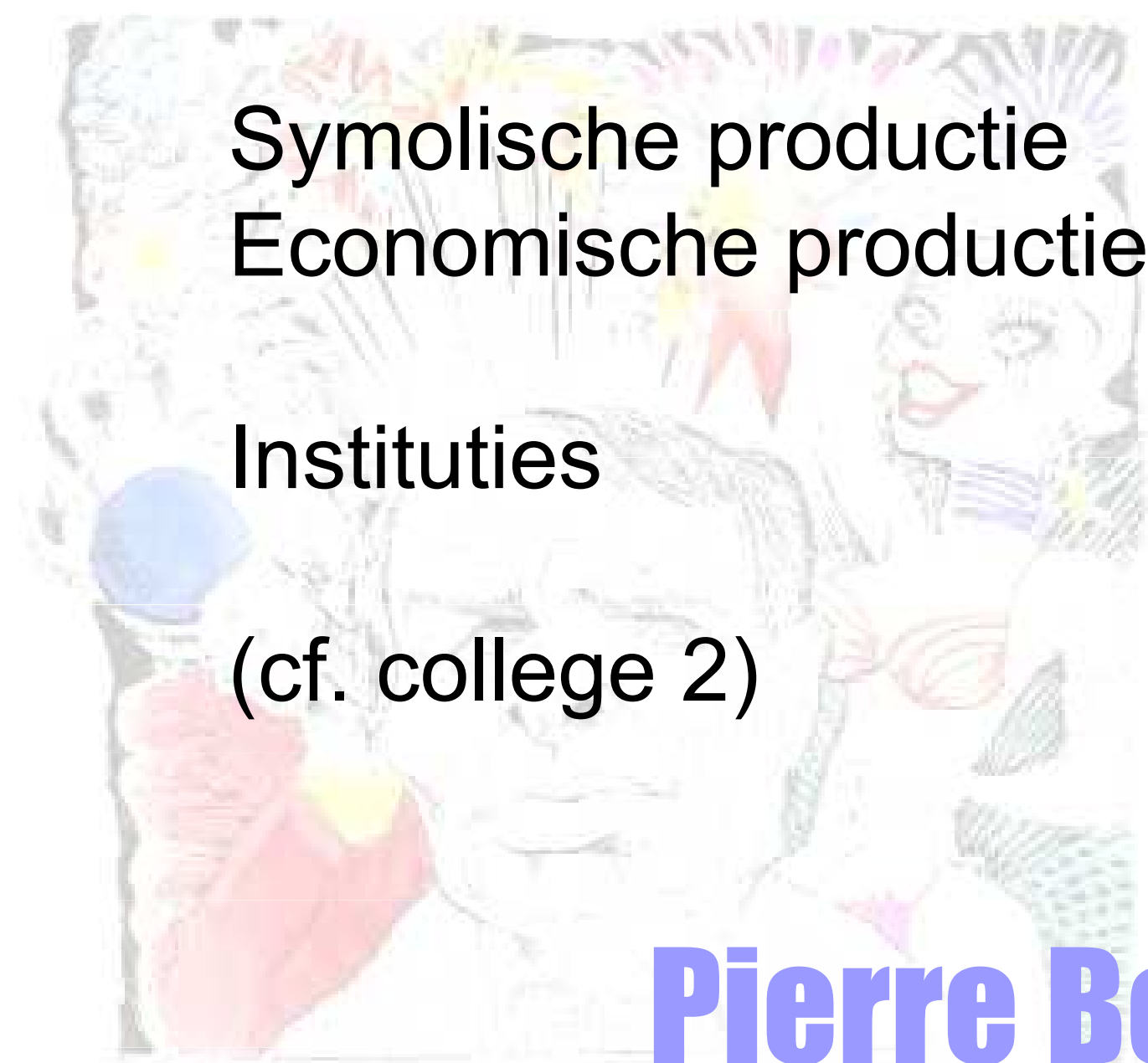

Pierre Bourdieu

Kritiek?
Determinisme

Pierre Bourdieu

Symbolische productie
Economische productie

Institutes

(cf. college 2)

Pierre Bourdieu

Hoewel de producenten moeten samenwerken om de reputatie van een werk of een auteur op te bouwen, zijn zij volgens Bourdieu (1977: 7) ook concurrenten van elkaar die er naar streven om hun eigen reputatie te (be)vestigen.

Pierre Bourdieu

C-P PRODUCTIONS ET VF FILMS PRÉSENTENT

UN FILM DE

Pierre Carles

LA SOCIOLOGIE EST UN SPORT DE COMBAT

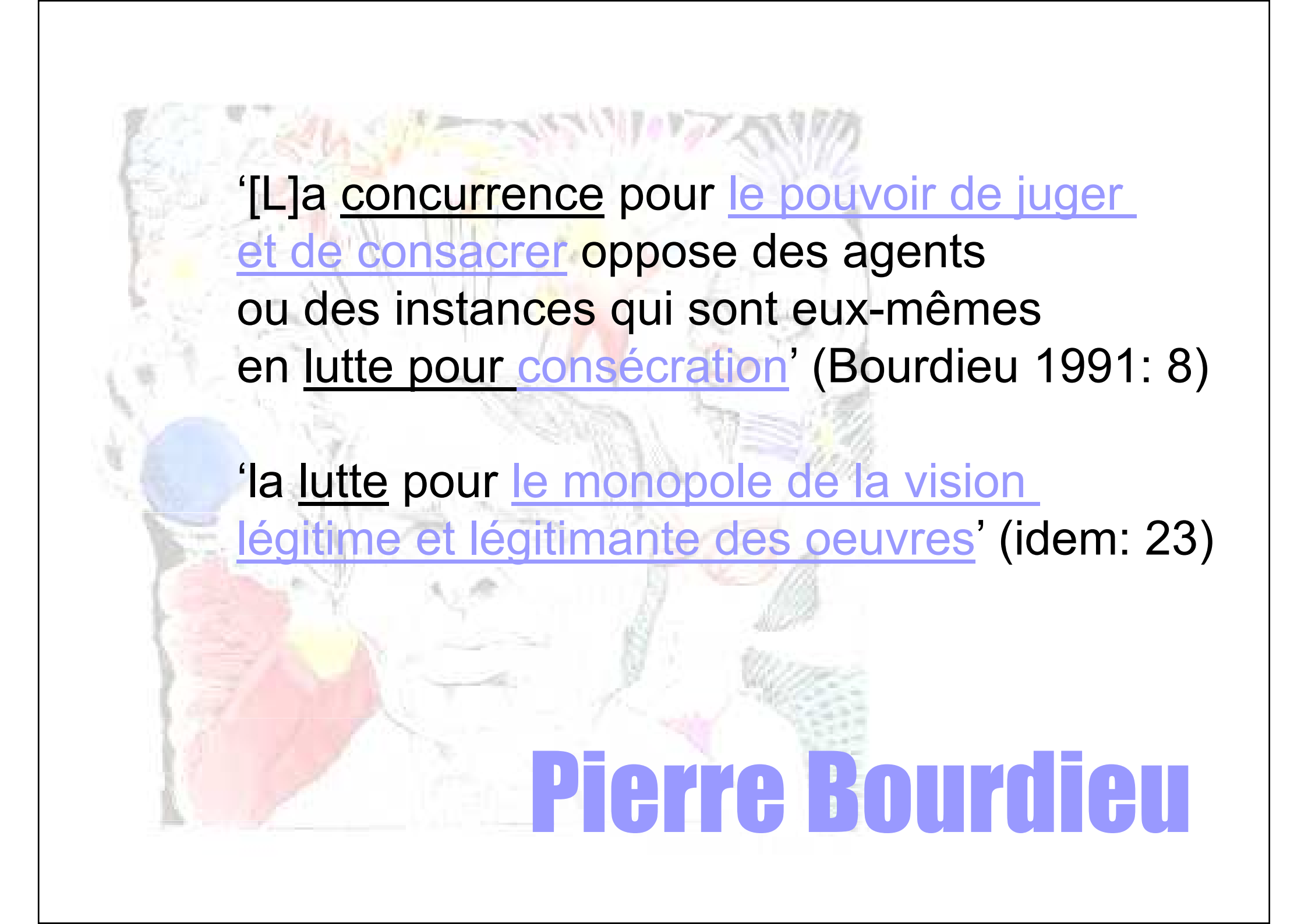
PIERRE BOURDIEU

MONTAGE : VIRGINIE CHARIFI, YOUSSEF CHARIFI,
CLAIRE PAINCHAULT, BERNARD SASIA

UN FILM PRODUIT PAR VÉRONIQUE FRÉGOSI ET ANNIE GONZALEZ

Pierre Bourdieu

‘[L]a concurrence pour le pouvoir de juger et de consacrer oppose des agents ou des instances qui sont eux-mêmes en lutte pour consécration’ (Bourdieu 1991: 8)

‘la lutte pour le monopole de la vision légitime et légitimante des oeuvres’ (idem: 23)

Pierre Bourdieu

„Le producteur de la valeur de l'oeuvre de l'art n'est pas l'artiste mais le champ de production entant qu'univers de croyance qui produit la valeur de l'oeuvre d'art comme fétiche en produisant la croyance dans le pouvoir créateur de l'artiste.
(Bourdieu 1998, 375)

Pierre Bourdieu

Wat onderbelicht blijft, is het feit dat gezeten literaire machthebbers én aanstormende vernieuwers één essentiële zaak gezamenlijk hebben, namelijk dat ze beiden de inzet van de strijd van onomstreden betekenis achten. Zij delen, wat Bourdieu croyance noemt, het gedeelde geloof in het belang van het veld, in de inzet van de strijd: "La croyance est donc constitutive de l'appartenance à un champ" (Bourdieu 1980, 113). Het is een paradox in de literatuurgeschiedenis: zonder het overkoepelende gedeelde belang, het geloof in de collectieve waarden van het veld, kan geen enkel conflict uitgevochten worden. (Joosten 2007:1)

Bourdieu:
Markt economisch kapitaal
Markt symbolisch kapitaal

Pierre Bourdieu

Bourdieu stelt dat beide markten elkaar doorgaans uitsluiten: "de criteria voor succes nemen twee tegengestelde vormen aan: voor 'burgerlijke' schrijvers en hun publiek is 'succes' op zichzelf al een garantie van kwaliteit. Daarom zoekt op de markt het ene succes het andere op: bestsellers worden mede gemaakt door publicatie van hun verkoopcijfers; (...) De visie van het andere kamp, waarin succes verdacht is en versterving in deze wereld voorwaarde om in het hiernamaals gelukkig te worden, vindt haar basis in de economie van de culturele productie (...)" (Bourdieu 1992, 268-269)

Pierre Bourdieu

Kritiek?

Pierre Bourdieu

Kritiek?

Onderscheid tussen elitaire en populaire culturele markt niet zo scherp

- Cf. Van Gogh, Mondriaan, etc.
- Cf. De Bezige Bij staat bekend als kwaliteitsuitgever, maar werkt als een commerciële uitgever
- Cf. Casus: succesauteur Kluun

Pierre Bourdieu

Casus: Kluun

<http://www.neerlandistiek.nl/publish/articles/000157/article.pdf>

,De debuutroman Komt een vrouw bij de dokter (Podium 2003) van Kluun, schrijversnaam van de Amsterdamse reclamemaker Raymond van de Klundert, is een commercieel megasucces met (volgens informatie van de uitgever) tot op heden in elk geval meer dan 200.000 verkochte exemplaren.'

Casus: Kluun

,Kluuns relatie met de gevestigde orde lijkt op het eerste gezicht louter negatief. Vanuit de traditionele literaire kritiek kreeg het debuut uitgesproken weinig aandacht: de receptie in die categoriebeperkte zich tot twee, zeer negatieve, recensies [...] Het boek is door de vanouds canoniserende ("consacrerende") instanties genegeerd: geen van de grote gezichtsbepalende dag- of weekbladen recenseerden het verder. In termen van Bourdieu is het met dit boek vergaarde "symbolisch kapitaal" nihil. Dat wil zeggen "kapitaal waarvan het economische of politieke karakter ontkend en miskend wordt, en dat juist daardoor erkenning en 'legitimiteit' verkrijgt (...)" . Dat laatste dus niet in de ogen van massaal lezers- (en vooral kopers-)publiek, maar in de ogen van consacrerende instanties, zoals de kritiek, de "smaakmakers". Terwijl Komt een vrouw bij de dokter enorm economisch kapitaal opleverde, lijkt het non-existent binnen het literaire veld.'

Enerzijds: Kluun gericht op economische markt

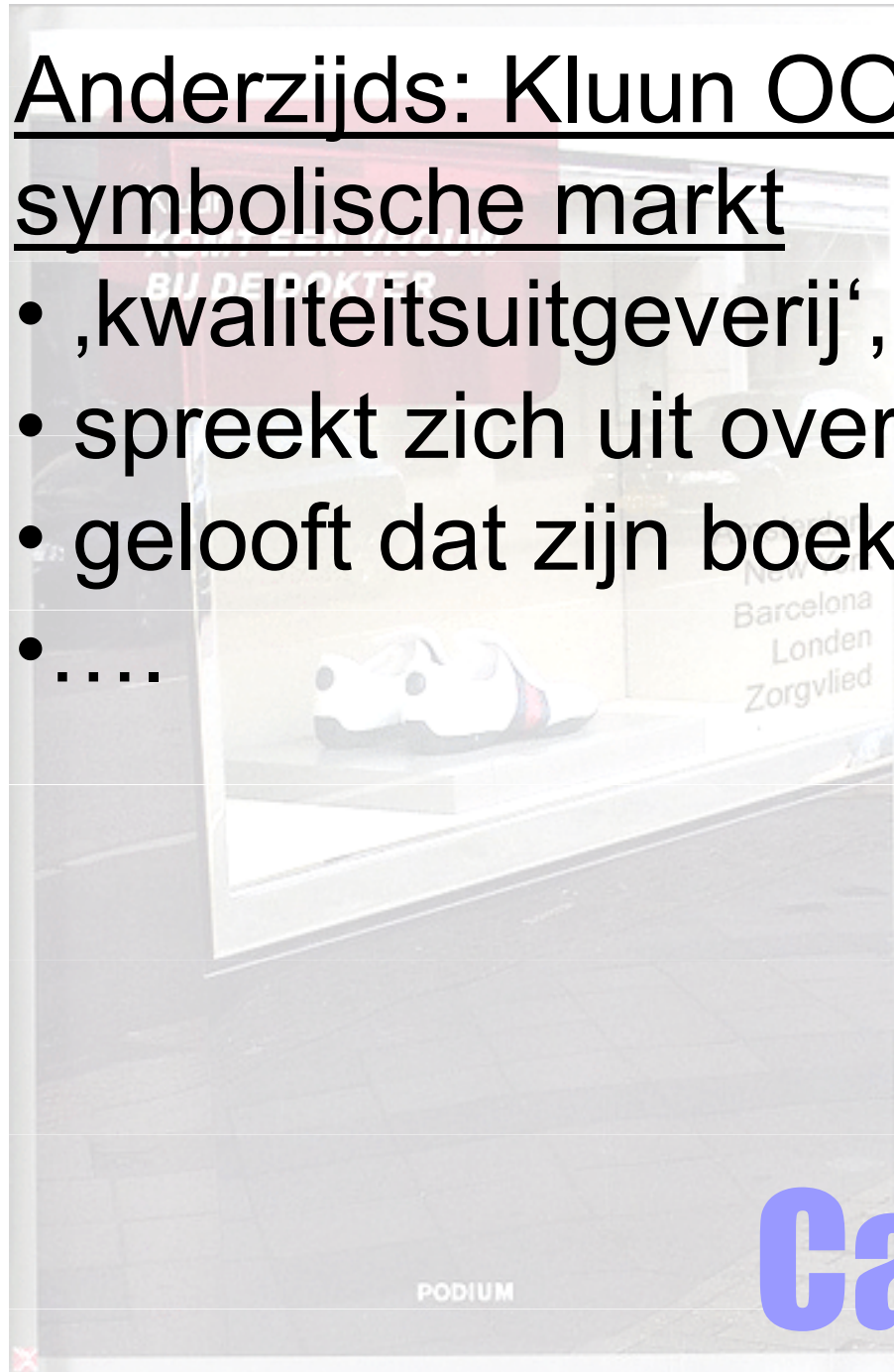
- Reclameman die zijn boek wil verkopen
- Medwerkers – commerciële circuit
- Zet zich af tegen ‚geconsacreerde‘ literatuur
-

Casus: Kluun

Anderzijds: Kluun OOK gericht op symbolische markt

- ‚kwaliteitsuitgeverij‘, recensie-exemplaren, etc.
- spreekt zich uit over het belang van recensies
- gelooft dat zijn boek ook literaire waarde heeft
-

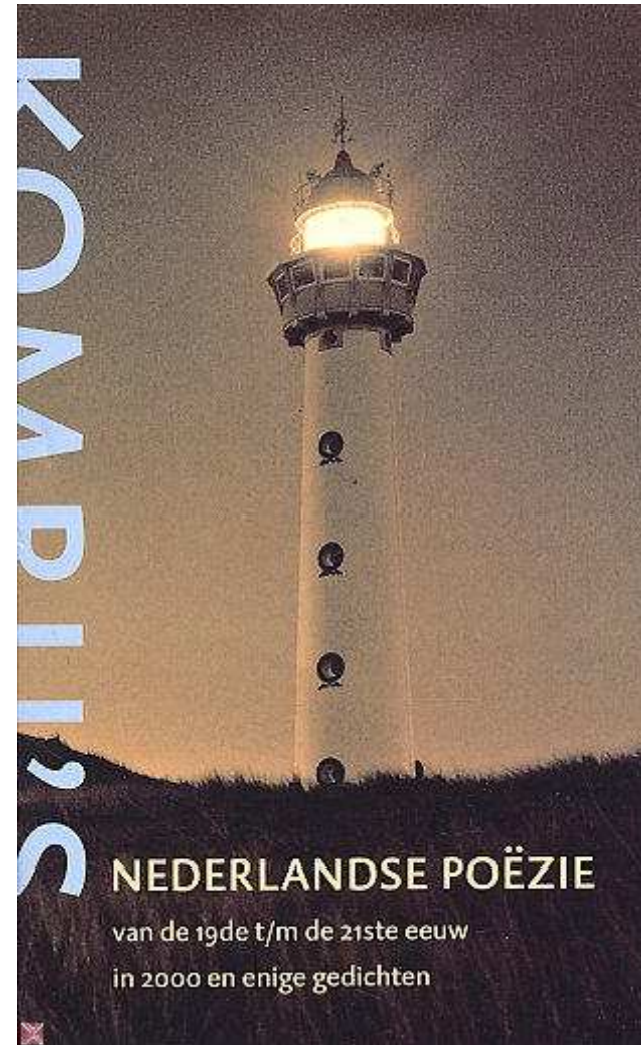

Casus: Kluun

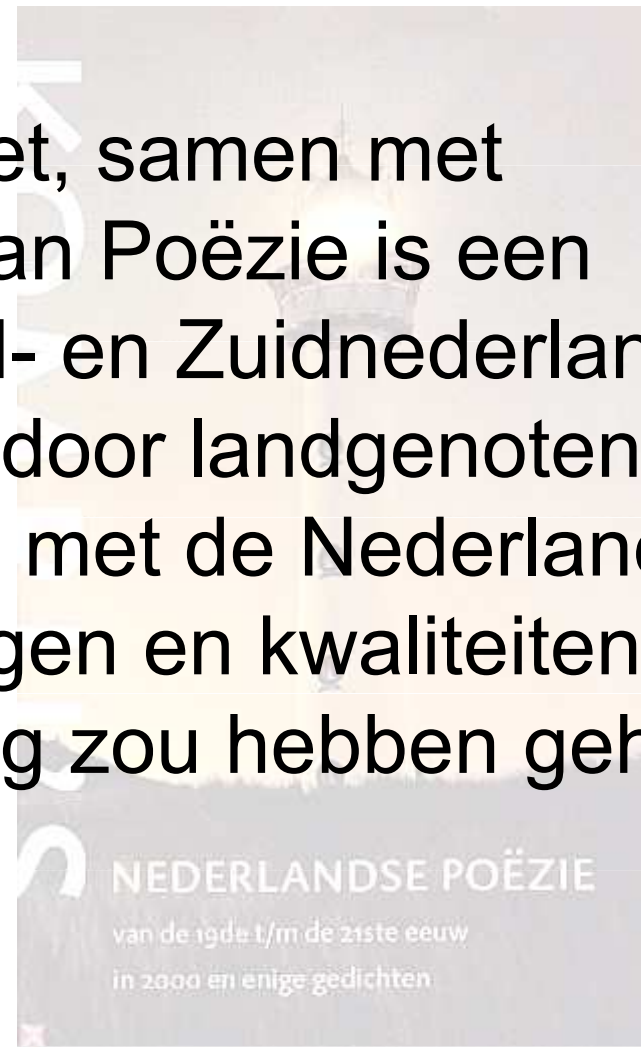
Lage cultuur \longleftrightarrow hoge cultuur

Casus: Kluun

Canon(debat)

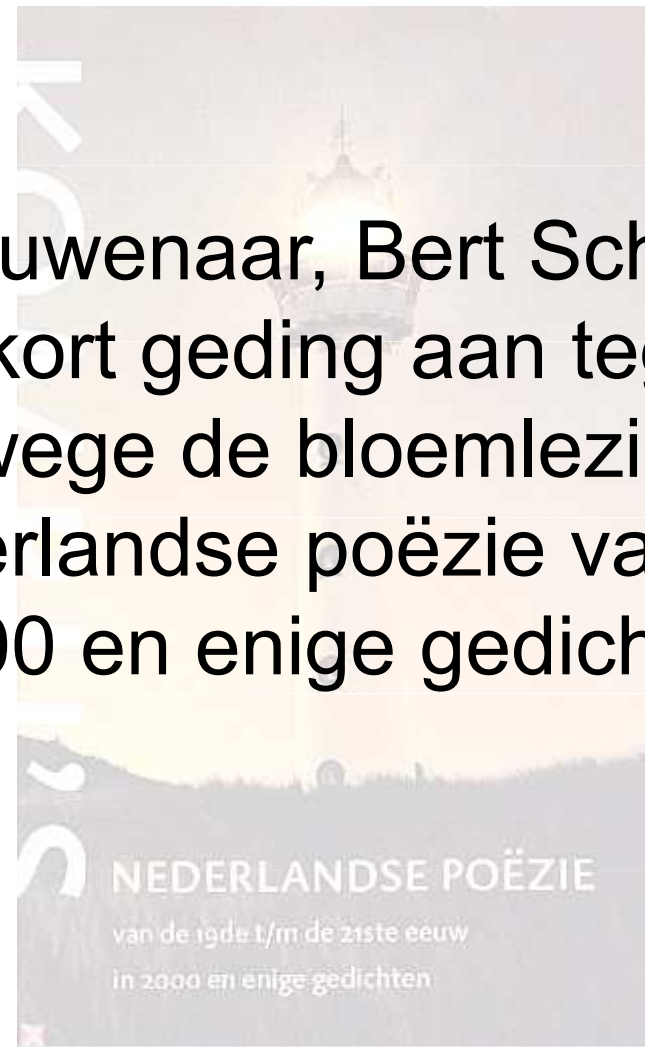
‘[In 1978] werd Eddy van Vliet, samen met C. Buddingh' samensteller van Poëzie is een daad van bevestiging, Noord- en Zuidnederlandse poëzie van 1945 tot heden , door landgenoten zelfs beschuldigd van collaboratie met de Nederlanders, omdat hij te weinig de belangen en kwaliteiten van de Vlaamse poëzie in het oog zou hebben gehouden.’
(Zuidert 1993)

Canon(debat)

22 januari 1980:

Remco Campert, Gerrit Kouwenaar, Bert Schierbeek en Lucebert spannen een kort geding aan tegen uitgeverij Bert Bakker vanwege de bloemlezing van Gerrit Komrij, *De Nederlandse poëzie van de 19de en 20ste eeuw in 1000 en enige gedichten* (Zuidert 1993)

Canon(debat)

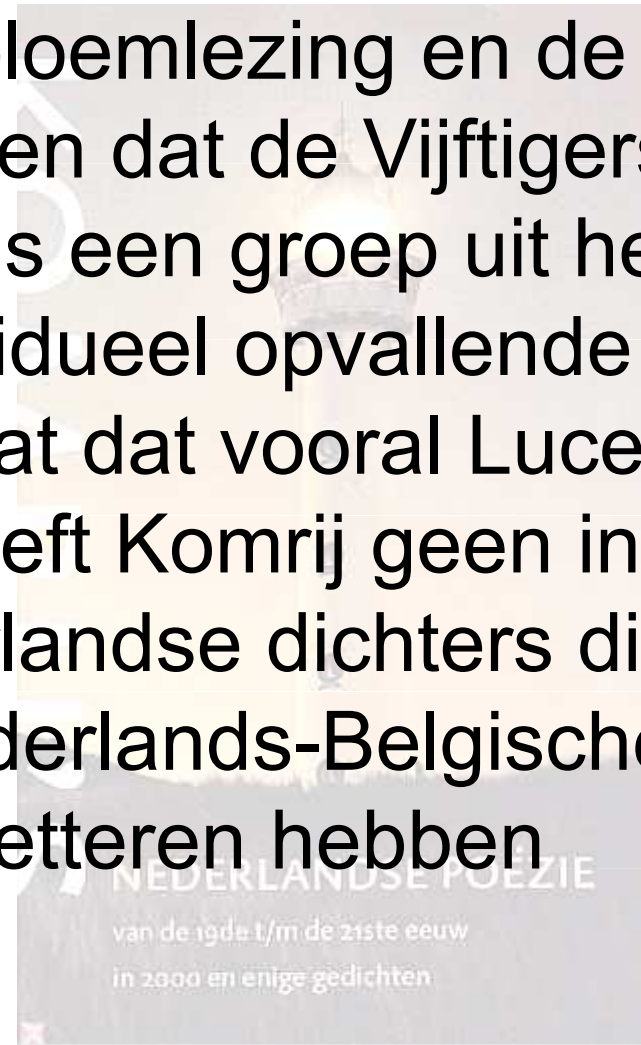
De aanklagende dichters hadden in de achterliggende dertig jaar hun positie van angry young men ingeruild voor die van gevierde grootheden. Zo hadden drie hunner [...] - al vóór hun vijftigste verjaardag de P.C. Hooftprijs gekregen. [...]

Dat genoemde bloemlezing kon worden gezien als een coup-poging in de Nederlandse literatuur, zou men dus onder andere kunnen toeschrijven aan de soliditeit van de positie van de Vijftigers, die alleen met dynamiet leek te kunnen worden aangetast.

(Zuidert 1993)

Canon(debat)

Tevens heeft Komrij met zijn bloemlezing en de nasleep ervan ertoe bijgedragen dat de Vijftigers steeds meer gezien worden als een groep uit het verleden, waaruit enkele individueel opvallende dichters zijn voortgekomen. Dat dat vooral Lucebert en Kouwenaar zijn, daarop heeft Komrij geen invloed gehad. Zij zijn de enige Nederlandse dichters die sindsdien de driejaarlijkse Nederlands-Belgische Staatsprijs der Nederlandse Letteren hebben gekregen (Zuidert 1993)

Canon(debat)

Waarom deze hetze?

Canon(debat)

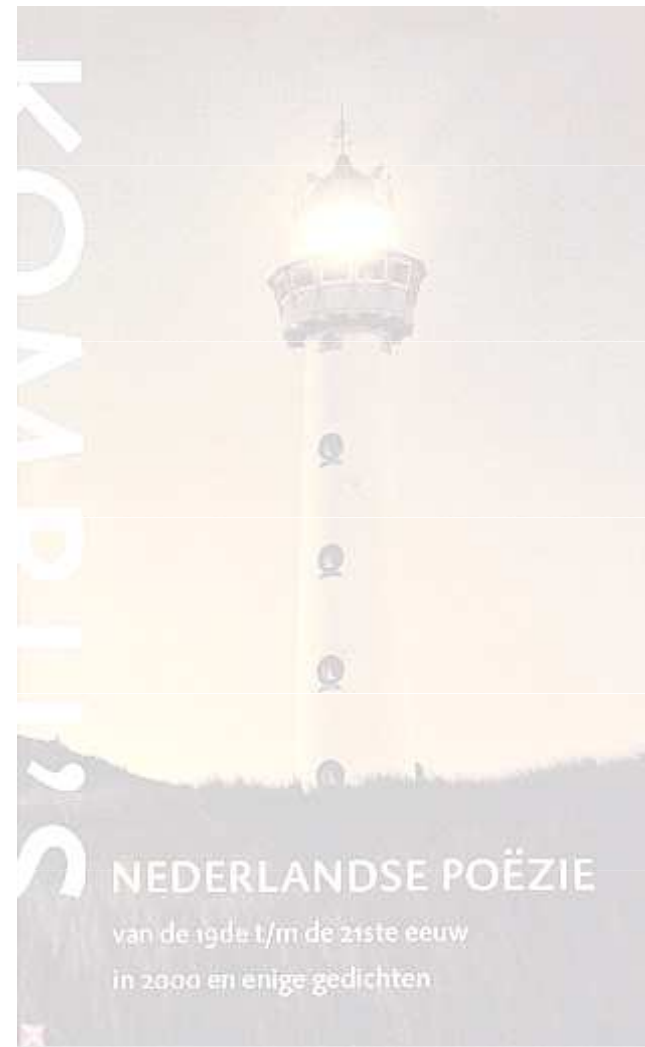
‘De opname of uitstoting uit de canon bepaalt de status, maar ook de verkoops cijfers van een literaire tekst: zijn symbolische en economische waarde.’ (p. 335)

Canon(debat)

Canondebat:

- radicaal progressieven
- radicaal conservatieven
- gematigd conservatieven

Canon(debat)